No. 69. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Woensdag 10 Junij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den Junij.

Eergisteren heeft Z. M., vergezeld van den hertog *van Nemours* en omgeven door de ministers en zijne aide-de-camps, den voormaligen grootmaarschalk van het keizerlijk paleis, generaal *Bertrand*, ontvangen, die aan hoogstdenzelven de wapenen van *Napoleon* kwam overbrengen, en daarbij de volgende aanspraak deed:

» Sire, de laatste wenschen van den keizer zullen eindelijk vervuld worden. U mijne gelukwenschen aanbiedende over een uitslag die niet minder eervol voor U. M. in de toekomst zal zijn, dan hij het thans is, een uitslag geheel overeenstemmende met de nationale eer en met de bij het volk heerschende gevoelens, ben is slechts de weerklank der openbare erkentelijkheid.

» Gereed om mij te verwijderen ter vervulling van een heiligen pligt, dank ik U. M. dat zij mij aan de edele reis naar St. Helena heeft doen deel nemen.

» Deze wapenen van den grooten *Napoleon*, die ik aan het vaderland heb aangeboden, van hetzelve vragende het stoffelijk overschot van den keizer terug te vorderen, deze wapenen behooren thans aan Frankrijk.

» Aan U. M., aan zijne plegtige en vaderlandslievende bemoeijing, hebben wij de vervulling der laatste wenschen van den keizer te danken; deze wenschen had hij mij in 't bijzonder op zijn sterfbed geuit, onder omstandigheden die onuitwisbaar in mijn geheugen staan.

» Sire, hulde toebrengende aan de gedenkwaardige daad van nationale billijkheid die gij hebt ondernomen, vervuld met een dankbaar en vertrouwend gevoel, geef ik U. M. deze roemrijke wapenen over, die ik sedert zoo lang genoodzaakt was voor het oog te verbergen, en die ik weldra op het graf hoop te plaatsen van den grooten veldheer, op het doorluchtig graf, dat bestemd is om de aandacht der geheele wereld te trekken.

» Dat het zwaard des helds het palladium worde van ons vaderland!"

De koning heeft hierop geantwoord:

» Ik ontvang, namens Frankrijk, de wapenen, welke Keizer *Napoleon* heeft gevoerd, en welke hij u als een kostbaar goed, bij zijne laatste beschikkingen, ter bewaring heeft toevertrouwd; die wapenen zullen ook nu trouw worden bewaard tot het oogenblik, dat ik ze op het Mausoleum zal kunnen nederleggen, hetwelk hem 's Volks grootmoedigheid bereidt.

» Ik acht mij gelukkig, dat het mij voorbehouden is geweest aan Frankrijks bodem het stoffelijk overschot weder te geven van hem, die zoo veel tot vermeerdering van onzen roem heeft bijgedragen, en de schuld van ons gemeenschappelijk Vaderland te kwijten, door zijn graf die eere bij te zetten, hetwelk daaraan toekomt.

« Ik ben zeer getroffen over de gevoelens, welke gij jegens mij hebt uitgedrukt.«

De wapenen, welke de generaal *Bertrand* heeft overgegeven, bestonden in den degen, dien *Napoleon* bij Austerlitz droeg, en die hem sedert niet verliet; twee paar kostbare pistolen; een zwaard; een sabel, welke koning *Jan Sobietki* had toebehoord, en een dolk, die door den Paus aan den Maltheser grootmeester *Lavalette* was gegeven.

Deze wapenen zullen in de schatkist der kroon bewaard worden, tot het graf van *Napoleon* voltooid zal zijn.

De generaal *Bertrand* heeft ook aan den stedelijken raad van Parijs ten geschenke aangeboden de nécessaire *en vermeil*, welke *Napoleon* hem te Fontainebleau had gegeven op den dag dat hij naar Elba vertrok. Van deze nécessaire maakte de keizer gewoonlijk in zijne veldtogten gebruik; hij had haar bij zich te Austerlitz, Ulm, Jena, Eylau en Montmirail. Dit geschenk zal in een der groote zalen van de nieuwe gebouwen van het stadhuis geplaatst worden.

Het kolossale standbeeld van *Napoleon* bestemd om op de zuil van het kamp van Boulogne te prijken is voor eenige dagen in brons gegoten, en deze bewerking naar wensch uitgevallen.

Behalve dit een en ander, trekt de aandacht zeer een brief van *Joseph Bonaparte*, het eerst medegedeeld door het dagblad *le Capitole*, hetwelk met de Napoleontische partij in naauwe betrekking staat. Die brief is door den graaf *de Survilliers* aan den maarschalk *Clausel*, in zijne hoedanigheid van rapporteur over het bekende wetsontwerp, betrekkelijk het gebeente van *Napoleon*, den 26 der vorige maand uit Londen geschreven, en waarbij deze voormalige koning van Spanje het aanbod doet, om het door de kamer der afgevaardigden geweigerde *een millioen francs zelf aan te vullen*. Men leest in dezen brief: » Ik heb uw verslag betrekkelijk de aan de nagedachtenis des keizers toe te brengen hulde gelezen. Ik weet niet, of gij met de bijzonderheid bekend zijt, dat in 1815 de keizer mij eenige millioenen in staatspapier, uit zijne civile lijst voortspruitende, heeft overhandigd, als ook 4 millioen in goud aan den heer *Perregaux*, dienstdoende kamerheer en geassocieerde van het huis *Laffitte*, den dag vóór zijn vertrek naar Malmaison. Te Rochefort gekomen en besloten, om gezamenlijk, op twee verschillende vaartuigen, naar Amerika onder zeil te gaan, verlangde mijn broeder, dat ik niet zou vertrekken, dan na de zekerheid te hebben verkregen, dat hij aan de waakzaamheid van het Britsche eskader was ontsnapt. Ik vroeg hem, welk gebruik ik van de 6 millioen, bij mijnen schoonbroeder den heer *Clarij* nedergelegd, moest maken. « Ik hoop, » zeide hij, « dat wij elkander in Amerika zullen wederzien; maar, zoo er geschreven staat, dat wij elkander slechts in de andere wereld zullen wederzien, welnu, mijn vriend, maak er dan het gebruik van, dat gij zult oordeelen, dat ik er zelf van gemaakt zou hebben, indien ik mij in uwe plaats, en gij u in de mijne bevond.» Over de vier millioen in goud, waarvan hij mij het bewijs van ontvangst getoond heeft, heeft hij bij zijn testament door middel van het huis *Laffitte* beschikt; de 6 millioen papier ontgingen aan de waakzaamheid der politie, zij waren in eene geldkist vervat en door de zorgen van den heer *Clarij*, onder den grond bedolven; zij zijn mij te Londen in 1832, na mijne eerste terugkomst uit Amerika overhandigd. Ik heb over een groot gedeelte dier gelden, overeenkomstig de vooronderstelde bedoelingen des Keizers, beschikt; er blijven nog vier millioen voor het edel overschot der Keizerlijke garde afzonder, en een millioen aanbied ter vervanging van dat, hetwelk uwe commissie boven het aangevraagde crediet voorstelde. — » Men verzekert intusschen dat gemeld aanbod is afgewezen.

— Heden heeft de kamer der pairs de wet omtrent het overbrengen van *Napoleons* gebeente, zoodanig als die door de afgevaardigden was vastgesteld, zonder dat daarover een enkel woord gewisseld is geworden, met 117 tegen 3 stemmen aangenomen.

— De kamer der afgevaardigden zet de beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1841 voort. In de zitting van gisteren heeft er, ter gelegenheid van de opening der beraadslaging van het hoofdstuk voor de openbare werken, eene levendige discussie plaats gehad, tusschen den heer *Lherbette*, den minister voor de openbare werken, *Jaubert*, en den heer *de Vatry*. De eerstgenoemde heeft den gezegden minister onderhouden over eenen van hem afkomstigen rondgaanden brief aan verschillende leden van de kamer, waarin zij uitgenoodigd werden om aan het voorstel van den heer *Remilly*, betrekkelijk het weren van bezoldigde ambtenaren uit de kamer, dat besloten was in overweging te nemen, geen verder gevolg te geven. Scherpe woorden werden wegens dit [illegible] gedrag het ministerie daarbij toegevoegd. Uit dezen woordentwist bleek namelijk genoegzaam, dat de minister *Jaubert* er sterk aan gearbeid heeft, om dit zoogedacht voorstel onbepaald te doen verschuiven of wegvallen, dat de heer *Thiers* zelf in de bureaux der kamer zich noch voor, noch tegen den maatregel heeft verklaard, en nu blijkbaar schijnt, dat men aan dat voorstel niet meer denken wil, schoon hij tijdens de in overweging neming in de kamer, er eene kabinetszaak van gemaakt had, om schijnbaar zich gelijk te blijven met vroeger voorgestane meeningen.

— De quarantaine van de hertogen van *Orleans* en *Nemours* is den 5den te Marseille geëindigd, zoodat men de prinsen spoedig alhier verwacht. Men heeft de dagorder ontvangen waarmede de hertog *van Orleans* afscheid neemt van de troepen zijner divisie in Afrika. Hij brengt hen daarin grooten lof toe wegens hunne betoonde dapperheid in den jongste veldtogt.

Van den 7den. — De *Moniteur* behelst heden een aantal ordonnantien, talrijke veranderingen en verplaatsingen onder de prefecten en onder-prefecten houdende.

— Sommige bladen spreken van de benoeming van den heer *Mathieu de la Redorte* tot fransch gezant in Spanje.

— In berigten uit Tunis wordt gemeld, dat de voormalige Bey van Constantine, *Achmed*, door de zijnen om 't leven gebragt, en zijn hoofd naar Constantine is gebragt om het aan den generaal *Galblois* aan te bieden.

— Uit Spanje wil men berigten hebben, dat de overblijfselen der Karlisten, na den val van Morella, in haat verdubbelen, en onder aanvoering van *Balmaseda* zich aan allerlei buitensporigheden schuldig maken.

— De Madridsche kamer van vertegenwoordigers heeft den 29sten Mei de wet aangenomen, waarbij de regering gemagtigd wordt, om nog voor 700 millioenen realen (87½ millioen guldens) aan 5 pCt. schuldbrieven uit te geven. Op de Londensche beurs is reeds de bepaling gemaakt, dat dit papier, zoo lang Spanje de renten der vroeger aangegane schuld niet betaalt, daar geen wettigen koers zal hebben.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 5 pCt. 116,20; 3 pCt. 86,15; Nap. r. 104,85; Sp. Ardoin 28¼; Rom. L. 103¾.

BELGIE.

BRUSSEL, den 8sten Junij.

Gisteren morgen is de koningin voorspoedig van eene prinses bevallen. Luidens het bekend gemaakt berigt, bevinden zich de koningin en de jeugdige vorstin in volkomen welstand. Des avonds zijn naar de onderscheidene hoven koeriers afgezonden. waren de hotels der ministers en eenige openbare gebouwen verlicht.

— De kamer der vertegenwoordigers heeft in de zitting van zaturdag, na eene lange discussie over de artikelen van de voorgestelde leeningswet, het door het gouvernement gevraagd crediet, ten behoeve der spoorwegen, ten bedrage van 57,600,000 fr. aangenomen.

— Bij een besluit van den 4den, zijn de zaken de eeredienst betreffende, van het departement van binnenlandsche zaken gescheiden en weder bij dat van justitie gevoegd, terwijl de secretaris-generaal van eerstgemeld departement Dugniolle, tot administrateur voor de zaken van eerdienst is benoemd.

— De 2de, 5de, 7de en 12de regimenten van linie, zullen dit jaar, te beginnen met 15 julij, het kamp van Beverloo betrekken en later door een ander gedeelte van het leger vervangen worden. Een gedeelte der verlofgangers van gezegde afdeelingen zal eerstdaags onder de wapenen terug geroepen worden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 16den Junij.

Eergisteren is uit Maastricht in onze vesting binnengekomen, en om alhier in garnizoen te verblijven, de 1ste en 5de kompagnien van het 3de bataillon veldartillerie; en heden morgen is van hier onder het kommandement van den detachements-kommandant, den kapitein *van den Kerckhof*, uitgemarcheerd, om te Maastricht bezetting te houden, de 7de, 8ste en 9de kompagnien van het 4de bataillon art. nationale militie, onder de bevelen staande van den kapitein *W. J. Camp*, *B. J. van den Kerckhof* en *S. van Riemsdijk*. Met leedwezen zag onze burgerij deze artillerie vertrekken, die alhier een reeks van jaren in bezetting had gelegen, waarvan de officieren zich door hunnen beschaafden en minzamen omgang de algemeene achting en genegenheid hadden verworven, en waarvan de manschappen zich door een ordelijk gedrag en goede krijgstucht steeds voordeelig onderscheiden hadden. De heentrekkende troepen werden door een groot getal officieren van het garnizoen en door het muzijk der hier liggende 1ste afdeeling infanterie tot buiten de vesting begeleid.

— De *Staats-Courant* houdt heden een besluit van den 29sten Mei, waarbij aan het tarief der justitie-kosten en salarissen in burgerlijke zaken, vastgesteld bij besluit van 30 November ll. (*Staatsblad n°. 49*), de volgende slotbepaling wordt gevoegd:

Art. 74. In al de gevallen, waarin aan onvermogenden toelating wordt verleend om kosteloos te procederen, zullen door de Griffiers bij den Hoogen Raad, de Provinciale Geregtshoven en Arrondissements-Regtbanken, alsmede door de Kantonregters en derzelver Griffiers, geene der, in dit besluit vermelde emolumenten, regten, salarissen of vacatien mogen worden berekend, maar zullen alleen de gedane verschotten mogen worden in rekening gebragt; blijvende het echter vrijgelaten, om in contradictoire regtszaken, de voorzeide emolumenten, regten, salarissen of vacatien te verhalen, op den voet als bij art. 869 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering is bepaald.

Voorts behelst de *Staats-Courant* de wetten van 30 Mei 1840 tot vaststelling van de begrooting en der middelen tot dekking van de uitgaven voor dit jaar.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zich Zaturdag reeds bezig gehouden met het onderzoek van het voorgedragen ontwerp, strekkende tot aanvulling van art. 130 der grondwet. Daar echter reeds een groot aantal leden van de kamer uit de residentie vertrokken was, en de tegenwoordige zitting der kamers zal worden gesloten zoodra de Eerste Kamer de ontwerpen tot wijziging der grondwet zal hebben behandeld, vermoedt men, dat dit voorstel onafgedaan zal blijven liggen.

De Eerste Kamer is Zaturdag vergaderd geweest en heeft van de Tweede Kamer ontvangen de twaalf ontwerpen van wet, strekkende tot wijziging der grondwet. Deze ontwerpen zijn ter overweging aan de afdeelingen verzonden. Voorts heeft de centrale afdeeling der kamer verslag gedaan op de zeven ontwerpen, houdende het eerste boek van het wetboek van strafregt. De beraadslagingen over die ontwerpen zijn bepaald geworden op aanstaanden Dingsdag. Tot dien tijd is de vergadering gescheiden.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft het ontwerp van wet, *tot voorziening in de behoeften van het Amortisatie-Syndicaat voor het loopende jaar*, alsmede het ontwerp betrekkelijk *de landverbeteringen*, aangenomen.

— Volgens berigten uit Konstantinopel, van den 12 der vorige maand, stond Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden op het punt, om met Zr. Ms. fregat *de Rijn* die stad te verlaten. Den vorigen dag had Z. K. H. plegtig afscheid genomen van Z. H. den Sultan, die hem bij die gelegenheid zijn leedwezen betuigd heeft over deszelfs spoedig vertrek, en hem onderscheidene vragen heeft gedaan over de plaatsen, welke Z. K. H. voornemens was nog te bezoeken. Een dag te voren had Z. K. H. de Oostenrijksche Aartshertog *Frederik*, die mede in den zeedienst is, benevens eenige leden van het korps diplomatique, bij Z. K. H. aan boord van het fegat gedineerd. — *De Rijn* zou den 13 onder zeil gaan, zich allereerst naar Athene, en vervolgens naar Alexandrië begeven. Het was echter nog eenigzins onzeker, of men laatstgemelde stad wel zou aandoen, aangezien de pest aldaar steeds blijft woeden. Men meende te weten, dat de Sultan voornemens was, aan den Prins, vóór zijn vertrek, rijke geschenken toe te zenden. *Halil*-Pacha, *Ahmet-Fethi*-Pacha en de minister van buitenlandsche zaken, *Reschid*-Pacha, waren van Z. K. H. afscheid komen nemen. De Oostenrijksche internuntius had een luisterrijk bal ter eere van Z. K. H. gegeven, waarbij de voornaamste Turksche staatsdienaren tegenwoordig waren.

— Naar men verneemt, is dezer dagen, bij Koninklijk besluit, aan den weleerw. heer *R. P. van de Kasteele*, op het daartoe door hem gedane verzoek, een eervol ontslag verleend als directeur van het Koninklijk kabinet van Zeldzaamheden in de residentie, terwijl in zijne plaats is benoemd de heer *A. A. van de Kasteele*, die tot dus verre als adsistent-directeur van voornoemd kabinet heeft gefungeerd, zijnde laatste betrekking tevens opgeheven.

— Z. M. heeft, onder toekenning eener gratificatie, aan den adjudant onderofficier, vaandeldrager bij de 8ste afdeeling, *H. Schwieg*, eene medaille voor trouwe dienst in goud geschonken, wegens volbragten vijftigjarige dienst in militaire betrekking.

— De betrekking van tijdelijk directeur van 's Rijks magazijn van kleeding enz. te Delft, welke laatstelijk is waargenomen door den kapitein op non-activiteit, *A. Gaillard*, is door den Koning vervallen verklaard.

— Naar men verneemt, hebben de veroordeelde voormalige Leidsche ambtenaren *Backer* en *Seyn*, goedgunstig van Z. M. *gratie* bekomen van de tegen hen door het provinciaal Hof van Holland, uitgesprokene schavotstraffen.

— Ter haringvisscherij zullen dit jaar uitzeilen 122 schepen, als: 80 van Vlaardingen, 15 van Maassluis, 7 van Amsterdam, 6 van de Rijp, 3 van Enkhuizen, 4 van Zwartewaal, 2 van Delfshaven, 2 van Middelharnis, 1 van Scheveningen, 1 van Schiedam, 1 van Pernis; zijnde twee schepen meer dan in het vorige jaar. De zeildag is op den 15den Junij bepaald.

— De toeloop van reizigers naar den spoorweg van Amsterdam naar Haarlem was eergisteren ontzettend groot; ruim 5200 personen hebben alstoen van den weg gebruik gemaakt; gisteren zal het getal eer grooter dan geringer zijn geweest.

— Uit Nijmegen schrijft men van den 7den, dat het getuigenverhoor in de zaak van den heer officier van justitie bij de arrondissements-regtbank aldaar tegen de kapiteins der stoombooten *H. Koch* van *de Komeet*, en *J. Scott* van *de Stad Keulen*, den vorigen avond ten einde geloopen is. Niet minder dan 80 getuigen zijn in die zaak van beide kanten gehoord. Aanstaanden Donderdag zal de heer officier zijne conclusien nemen en voordragen.

Blijkens de bijzondere berigten uit Berlijn tot den 4den laat de toestand des konings van Pruissen geen hoop op herstel meer over. Volgens een bulletin den 4den uitgegeven had de koning in den afgeloopen nacht wel eenige rust genoten, doch des niettegenstaande waren de krachten weder op eene zeer zorgbarende wijs afgenomen. — De meening der geneesheeren was dan ook, dat men elk oogenblik den noodlottigen slag moest verbeiden.

In den morgen van den 3den is de keizerin van Rusland te Berlijn aangekomen, en bevond zich sedert bij den koning.

— HH. MM. de keizer en de keizerin van Rusland zijn den 28sten Mei te Warschau aangekomen en aldaar met groote en algemeene vreugdebedrijven ontvangen. Na een verblijf van drie dagen heeft de keizerin hare reis naar Berlijn vervolgd, tot aan de grenzen door den keizer begeleid wordende.

Heden heeft de Arrondissements-Regtbank alhier, vonnis geveld in eene correctionele zaak, welke de gepasseerde week de aandacht niet alleen van onze stadgenooten, maar van het geheele arrondissement heeft bezig gehouden. Wij gelooven onzen lezers geen ondienst te doen, hun een meer ampel verslag te geven van deze zaak. — Dezelve gold eene bedriegelijke opligting, welke zoude gepleegd zijn door *Adrianus* en *Abraham van Stratum*, alhier woonachtig, en *Emanuel Abraham* en *Philippus Abraham Frank*, beide wonende te Oudenbosch, jegens zekeren bouwman *Josephus de Bakker*, wonende te Sprundel.

Nadat in de teregtzitting van den 3den dezer, door het openbaar ministerie, bij monde van den substituut-officier Mr. *H. L. Maarschalk*, van de zaak verslag was gedaan, en de aanklagt die tot deze procedure aanleiding had gegeven, alsmede het bevelschrift der Raadkamer, waarbij de zaak naar de openbare Correctionele Teregtzitting is verwezen, waren voorgelezen, traden achtervolgelijk de navolgende getuigen à charge op:

1°. *Josephus de Bakker*, bouwman te Sprundel, dewelke in zin en substantie het navolgende onder eede verklaarde: Dat hij in de maand October 1839, door het verhuren van een huis, aan de beide eerste beklaagden, met deze in aanraking was gekomen, en op hun aanzoek en het voorbeeld van zijnen broeder, *Adrianus de Bakker*, een briefje in de 176ste loterij had genomen. — Dat hij dit briefje die loterij hebbende uitgespeeld, hoezeer door zijn broeder voor bedrog der joden gewaarschuwd, zwak genoeg was

geweest; in de daarop volgende loterij 35 huurbriefjes te spelen, van diverse grootte, doch waarvan er geen $\frac{1}{5}$ lot te boven ging. Dat hij deze briefjes eerst kontant had betaald, tot dat hij in de maand Mei 1839 *f* 60 was schuldig gebleven. Dat hij alstoen van het spelen wilde afscheiden, doch dat de beide beklaagden hem hebben overreed, zeggende dat zij hem crediet wilden en konden geven, en dat een zijner vrienden, op wien hij veel vertrouwen stelde, ook zoo deed, doch dat zij dien niet mogten noemen; hem echter behendiglijk den naam van den notaris *Willems* op een briefje latende zien; dat hij verzekerd konde zijn van gelukkig te zullen wezen, enz. Dat in de maand Julij daaraanvolgende, de beide eerste beklaagden voorgaven, dat hij, getuige, ter zake van dit spel *f* 2248,40 schuldig was. Dat hij getuige deze som heeft betaald met *f* 600 bij schipper *Moonen* ontvangen, *f* 800 van *Willem van den Sanden* geleend, eene acceptatie groot *f* 600, waarop bereids *f* 400 was betaald, blijkens vier kwitantien bij de processtukken, en met *f* 248,40 gedeeltelijk verschuldigde huishuur en gedeeltelijk uit eigen hoofde daarbij gevoegde penningen. — Dat de beide eerste bekl., ziende dat hij get. hierdoor was afgeschrikt van alle loterijspel, begonnen zijn hem hun medelijden te betoonen, dat hij zoo ongelukkig gespeeld had, doch dat zij naar 's Gravenhage zouden schrijven, ten einde de permissie des Konings voor hem te erlangen, om voor niet in de loterij te spelen; — dat er een heer zoude komen, en dat hij aan dezen zijn vertrouwen moest schenken. Dat, werkelijk, omstreeks half Augustus, een dik, fraai in het zwart gekleed heer, welken hij stellig in den derden bekl. herkent, is verschenen, welke, na de noodige informatiën te hebben genomen, of hij te regt was, hem de permissie des Konings, om voor niet in de loterij te mogen spelen, heeft overgebragt, en hem ten bewijze van dien 25 vijfde huurloten in de 178ste loterij, heeft ter hand gesteld. — Dat die heer voorgaf uit 's Hertogenbosch te komen en hem nadrukkelijk vermaande, om van de ontvangene permissie aan niemand te spreken, want dat alle ongelukkige spelers hetzelfde zouden vragen, en dus de hem verleende gunst dan zoude ophouden, omdat men die niet aan een ieder geven kon. — Dat hij over 14 dagen zoude terugkomen om de loten te verwisselen. — Dat de beide eerste bekl. bij hem getuigen zijn komen informeren, en vernemende dat de vreemde heer werkelijk gekomen was, hebben verzocht aan denzelven te worden voorgesteld. Dat, werkelijk, toen eerst *Abraham* en later *Adrianus van Stratum* aan hem zijn voorgesteld, die beiden door het tikken aan de deur en het maken van vele buigingen, hunnen diepen eerbied voor den vreemdeling te kennen gaven; eerst voorgevende dat zij hem niet kenden, maar deze heer de Gouverneur wel konde wezen, nader stellig verzekerende, dat die heer de Gouverneur uit 's Hertogenbosch was. Dat intusschen de beide eerste bekl. hem get. reeds vroeger hadden gezegd, dat hij den vreemdeling moest voorstellen, om door vrijwillige stortingen te mogen speculeren op de hooge prijzen. Doch toen hij, getuige, hier niets van begrijpende, zulks niet deed, de eerste bekl. zulks heeft gedaan; dat dit plan door den vreemden heer werd goedgekeurd, welke tot opheldering daarbij voegde, dat dit hem get. niets kostte; dat hij alleen een bewijs moest geven, voor hoeveel men storten wilde; dat deze stortingen werden betaald uit *f* 100,000, welke men hem aanwees op een plan der loterij, waarboven stond een wagentje met twee paarden, waarop een man met eene vlag in de hand, waarin die *f* 100,000 prijkten, en dat, wanneer deze som niet genoegzaam was, de Koning nog een fonds ter zijner beschikking had van twee millioenen guldens voor ongelukkige spelers, weduwen en weezen, die met hun pensioen niet toe konden, voor opbouw van kerken, torens, enz. Dat hij get. alzoo gerust gesteld, en nadat de eerste bekl. die dezelfde gunst had verkregen en mede een dergelijk briefje had geteekend, op een aan hem voorgelegd langwerpig papiertje heeft geschreven: *goed voor twaalf honderd guldens*, en dit onderteekend heeft; — dat hij vervolgens onder dezelfde omstandigheden, in bijzijn beurtelings van den eersten en tweeden bekl., met den vreemden heer nog drie soortgelijke briefjes heeft geteekend, als een van *f* 2800, een van *f* 4300 en een van *f* 9900.

Daar intusschen bij hem get. eenigen twijfel opgekomen zijnde, hij zich tot den notaris *Willems*, dien hij meende dat in hetzelfde geval verkeerde, heeft vervoegd, doch van dezen geen opheldering heeft ontvangen, daar deze voor de waarheid niet scheen te willen uitkomen. Dat hij vervolgens is gegaan bij *Frank* in den Oudenbosch, welken hij wel niet persoonlijk, kende maar die hij altoos als eerlijke lieden had hooren groeten en die veel verstand van de Loterij hadden. Dat hij aldaar gekomen zijnde, heeft gesproken met den vierden beklaagden, en aan dezen zijn wedervaren had verhaald, dat de vierde bekl., hem getuige, geluk wenschende met de groote gunst, die hij genoot, hem zeide dat hij gerust konde voortgaan, maar dat hij deze zaak vooral stil moest houden, en, dat zoo hij verder bezwaren mogt hebben, hij gerust bij hem konde komen. Dat hij hierdoor gerust gesteld zijnde, als boven gezegd, heeft doorgespeeld, tot den 6 December 1839, als wanneer hij het gebeurde aan den heer Pastoor zijner gemeente heeft verteld, welke hem dadelijk zeide, dat hij schandelijk bedrogen was en dat hij hem aanraadde terstond den raad van den notaris *van Vucht* in te nemen, en zijne goederen aan zijnen broeder te transporteren. Dat dit geschied zijnde, eerst des getuigens broeder *Adriaan de Bakker*, zich bij *Frank* heeft vervoegd, aan wien zij door den eersten bekl. waren verwezen, en dat deze alstoen van de vierde bekl. heeft vernomen, dat er voor *f* 28,200 was geteekend, doch dat er slechts *f* 6 à 700 moesten worden betaald, omdat het overige van stortingen was welke nu ophielden. Dat er alstoen verschillende pogingen in het werk zijn gesteld, om de zaak in der minne af te doen, doch dat de vierde besch., die de rol van middelaar quasie speelde, na eerst *f* 6 à 700 te hebben bepaald, *f* 1200 vroeg, later *f* 3200 en eindelijk *f* 4000 vorderde. Dat men verschillende pogingen had aangewend om *Jan van Oorschot* getuigen te doen zijn van de te houden gesprekken, doch dat de vierde bekl. stellig weigerde in tegenwoordigheid van een' derden over de zaak te spreken. Dat alzoo de tijd onder vruchtelooze pogingen is verstreken, tot dat den 25 Februarij, op aanraden van den advokaat *Jespers*, het gebeurde bij aanklagte aan de Justitie is kenbaar gemaakt.

2°. *Franciscus Pals*, R. C. Pastoor te Sprundel, dewelke onder den eed verklaarde dat op den 6 December 1839, de bouwman *Josephus de Bakker* bij hem gekomen zijnde, om over tusschen hen te behandelen zaken te spreken, deze hem had verklaard, dat hij hem ook nog wel over iets anders wilde onderhouden, doch dat hij daartoe schroomvallig was. Dan op zijne herhaalde aanmaning om aan hem zijn hart te openbaren, hij get. van *J. de Bakker* heeft vernomen, dat hij door de tusschenkomst van den eersten en tweeden bekl. de permissie des Konings had ontvangen, om voor niet in de Loterij te spelen. Dat werkelijk de Gouverneur uit 's Hertogenbosch, hem die permissie had gebragt, alsmede een aantal loterij-briefjes, hebbende hij later bij *de Bakker* aan huis een groot pak briefjes gezien, waarvan hij getuige echter noch het getal, noch de hoegrootheid kan bepalen; dat *de B.* hem tevens zeide, dat hij vroeger reeds meer dan drie duizend gulden had verspeeld en dat hij nu drie of vier malen had geteekend voor vrijwillige stortingen. Dat hij get. dadelijk vermoedde dat *J. de B.* de speelbal was van een schandelijk bedrog, hem aangeraden heeft den raad van den notaris *van Vucht* in te winnen, en dadelijk zijne goederen aan zijnen broeder *Adriaan* te doen transporteren ten einde het gepleegde bedrog tegen te werken. Dat overigens *Josephus de Bakker* bij hem bekend staat voor een onnoozel, doch zeer braaf man, niet in staat om een ander te bedriegen, en dat hij hem niet zonder moeite konde overtuigen, dat hij werkelijk bedrogen was.

3°. *Petrus van Vucht*, Notaris te Rozenaal, onder den eed verklarende: Dat hij den 7 December van *Josephus de Bakker* vernomen heeft, dat hem door den Gouverneur van 's Hertogenbosch de permissie des Konings was gebragt om voor niet in de Loterij te spelen; dat dit was geschied door de voorspraak van de beide eerste beklaagden, dat werkelijk door *J. de B.* 50 loterijbriefjes aan hem zijn vertoond, die hij zeide op die wijze te hebben ontvangen. Dat *J. de B.* hem zeide dat hij vier briefjes geteekend had voor vrijwillige stortingen in de loterij. Dat hij get., overtuigd dat *J. de B.* schandelijk bedrogen was, gereedelijk heeft ingestemd met het denkbeeld van den heer pastoor, om door het overdragen van de vaste goederen van *J. de B.*, op zijnen broeder *Adrianus*, ten minste het effect van het bedrog onmogelijk te maken, hetgeen dan ook is geschied. Dat hij overigens gedurende eene reeks van jaren, *J. de B.* kent, en diverse zaken voor hem heeft geadministreerd, en dat deze bouwman hem steeds is voorgekomen als een onnoozel, doch zeer braaf man, die het er niet op toe kon leggen een ander te bedriegen; dat het ook niet zonder moeite was, dat men hem konde overtuigen, dat hij werkelijk door de joden bedrogen was.

4°. *Johannis Willems*, notaris te Etten, die onder den eed verklaarde, dat in de maand Augustus of September 1839, kunnende hij den juisten tijd niet bepalen, de bouwman *Josephus de Bakker* bij hem is gekomen, en dat deze hem eenigzins schroomvallig en achterhoudend vroeg, of hij de gebroeders *van Stratum* in het kort gezien had? of hij niet in de loterij speelde? dat hij, *de Bakker*, zijnen naam op een briefje had gezien, enz.; dat hij getuigen niet regt wetende wat hij hiervan maken moest, en werkelijk vreezende dat men van zijnen naam misbruik mogt hebben gemaakt, ongerust is geworden, en daardoor *J. de B.* zeer kort heeft behandeld, die daarop is vertrokken. Dat hij de onderhavige gebeurtenis eerst later heeft vernomen, en met den advokaat *Jespers* adviserende omtrent het doen ontruimen van de gehuurde huizing van *J. de B.*, door den eersten bekl., van dezen vernomen heeft, dat men door de bewerkstelligde overdragt van goederen, niet genoegzaam was gedekt, hetgeen hij aan *J. de B.* heeft medegedeeld.

5°. *Hendrik Barthelomeus Moonen* schipper en koopman aan de Leur verklaarde onder den eed:

Dat hij is het laatst van Julij 1839 van de reis te huis komende van zijne huisvrouw heeft vernomen dat *Josephus de Bakker*, bij haar was geweest, met haar had afgerekend en *f* 600 had ontvangen. Dat hij, getuige, meest alle goederen, als hout, rogge en boekweit voor *J. de B.* laadde, en dat deze doorgaans gewoon was eerst in October af te rekenen, doch nu gezegd had dat hij geld benoodigd had, omdat hij door zijn goed vertrouwen ongelukkig was geweest.

6°. *Adriana Cornelia Verdiesen* huisvrouw van *H. B. Moonen*, schippersvrouw te Leur, verklaarde onder den eed: Dat *Josephus de Bakker* den 27. Julij 1839 ten haren huize is gekomen, zeggende dat zij wel zeer verwonderd moest wezen, dat hij zoo vroeg kwam, doch dat hij gaarne wilde afrekenen, omdat hij geld noodig had; dat werkelijk door haar de rekening ad *f* 600 en eenige centen is opgemaakt, en aan *J. de B.* *f* 600 zijn betaald geworden. Dat *J. de B.* bij die gelegenheid zeer treurig was, en zeide dat hij zeer ongelukkig was, want dat hij voor dat geld niets had genoten, maar door zijn goed vertrouwen bedrogen was. Dat op hare vraag, of hij met dit geld het geleden verlies kon de dekken, *J. de B.* antwoordde, dat drie maal zoo veel nog niet genoeg was, doch dat zij er nooit meer naar vragen moest, en er van zoude zwijgen. Dat omstreeks kersmis jl. *J. de B.* wederom tot haar is gekomen, en haar weenende heeft verhaald, dat hij door de geb. *Frank* en *van Stratum* geheel ongelukkig was gemaakt door de Loterij, daar zij veel geld van hem pretendeerden, doch dat hij niet wist waarom; dat het vroeger door hem bij haar ontvangene ook daarvoor gestrekt had, verzoekende haar echter provisioneel daarvan te zwijgen, haar tevens vertellende de geschiedenis van den gouverneur, enz.

7°. *Willem van der Sanden*, bouwman te Sprundel, verklaarde onder den eed: Dat hij in het begin der revolutie aan *J. de B.* *f* 4000 aan goud geld in een los zakje had te bewaren gegeven, en dat die nog bij hem waren verbleven. Dat *J. de B.* hem den 28. Julij 1839 had verzocht hiervan *f* 800 te mogen gebruiken, hetgeen hij hem ge-

redelijk had toegestaan en daarvoor van *J. de B.* een briefje had ontvangen om drie pCt. 's jaars interessen te zullen betalen. Dat *J. de B.* gerust de geheele som voor zich had kunnen gebruiken, en dat hij hem des noodig nog meer zoude hebben gegeven, omdat hij hem voor een braaf en eerlijk man hield.

Nadat deze getuige was gehoord sloot de Heer President des avonds omstreeks 7½ uur, deze vergadering, hebbende de Regtbank zich vroeger van 2 tot 3½ uur verpoosd.

Wij zullen hier het vonnis der Regtbank van heden doen volgen en in ons nummer van morgen het vervolg der gehouden debatten mededeelen.

De Arrondissements-Regtbank te Breda.

Gezien het vonnis in raadkamer van den 5. Mei ll.; waarbij deze zaak naar de openbare correctionele teregtzitting is verwezen: als mede de overige stukken;

Gehoord de debatten;

Gelet op het requisitoor van den heer officier, strekkende, dat de beklaagden zullen worden schuldig verklaard aan bedriegelijke opligting, en mitsdien zullen worden veroordeeld ieder tot eene gevangenzetting van vijf jaren, elk en in solidum in eene geldboete van vijftien honderd gulden, alsmede elk voor het geheel in de kosten van het proces; boeten en kosten des noodig op hen bij lijfsdwang te verhalen; en dat zij voorts gedurende vijf jaren, zullen worden ontzet van de regten bij art. 42, wetboek van strafregt omschreven;

Gehoord de beklaagden in hunne verdediging;

Na te hebben geraadpleegd overeenkomstig de wet;

Overwegende,

dat het uit de onder eede afgelegde verklaringen van den getuige *Josephus de Bakker*, in zoo verre, door de medebeëedigde verklaringen van verschillende andere getuigen, benevens door aanwijzingen, gesterkt, overtuigend en ten genoege der wet is gebleken:

dat de twee eerste beklaagden *Adrianus* en *Abraham van Stratum*, in de maanden Mei, Junij en Julij van het jaar 1839, aan den getuige *Josephus de Bakker* hebben verstrekt een aanzienlijk getal huurbriefjes in de 177ste koninklijke nederlandsche loterij, en ten dier zake, bij het einde derzelver loterij, van hem getuige, eene vrij aanmerkelijke som hebben gevorderd en ontvangen;

dat zij beklaagden daarop den getuige, die zich voorgenomen had niet meer in de loterij te spelen, hebben diets gemaakt, dat zij door hunnen invloed voor hem de vergunning zouden trachten te verkrijgen, om voor niet te spelen, en langs dien weg zijn geleden verlies te herstellen;

dat vervolgens de derde beklaagde *Emanuel Abraham Frank* zich bij den getuige heeft vervoegd, en hem heeft aangekondigd, dat de zooeven bedoelde vergunning werkelijk was verleend; zich daarbij voordoende als iemand in eene aanzienlijke betrekking geplaatst, en voorgevende uit 's Hertogenbosch te komen;

dat nu de twee eerste beklaagden den getuige in dien waan hebben gesterkt, door zich successivelijk bij twee volgende bezoeken van den derden beklaagde door hem getuige bij den eersten te doen aanmelden, hem met eerbiedige buigingen te bejegenen, en na zijn vertrek aan de huisgenooten kenbaar te maken, dat hij was de Gouverneur der Provincie; met welke kwaliteit hij derde beklaagde zich vervolgens, door den getuige *de Bakker* en door zijne bedienden, heeft laten begroeten;

dat intusschen de derde beklaagde aan den getuige bij elk bezoek, 35 quasi gratis huurlootjes, in de 178ste loterij, van verschillende grootte, doch niet meer dan vijfden, heeft ter hand gesteld, benevens eenige kleine prijsjes, die men voorgaf daarop gevallen te zijn, heeft uitbetaald, doch te gelijker tijd, onder medewerking der twee eerste beklaagden, hem getuige heeft diets gemaakt, dat er, om met meerder kans te spelen, ten zijnen behoeve, zekere stortingen behoorden te worden gedaan; onder welk voorwendsel zij beklaagden den getuige verscheidene billetten hebben doen onderteekenen, waarvan twee ten processe voorhanden zijnde acceptatien, ten behoeve van den eersten beklaagde *Adrianus van Stratum*, betaalbaar twee maanden na dato, de eene gedagteekend 16 September 1839, groot *f* 1200—, de andere van den 3 October daaraanvolgende, groot *f* 2800.

dat dit een en ander is geschied onder de uitdrukkelijke aanbeveling van de zijde der beklaagden, dat de getuige *de Bakker* zulks geheim zoude houden, vermits anders alle ongelukkige spelers denzelfden weg zouden inslaan, en de aan hem door den Koning bij uitzondering verleende gunst, alsdan zoude worden ingetrokken;

dat eindelijk de getuige *de Bakker* inziende, en door anderen overtuigd, dat hij werd bedrogen, dit aan den eersten beklaagde heeft bekend gemaakt, die daarop een vijftigtal huurlootjes in de 179ste loterij, welke hij hem andermaal als om niet stond te overhandigen, heeft teruggenomen;

dat voorts dezelfde getuigen, met behulp van zijnen broeder, *Adriaan de Bakker*, pogingen aanwendende om de door hem geteekende billetten terug te bekomen, door de twee eerste beklaagden, naar den vierden *Philippus Abraham Frank* is verwezen, als dengenen door wien de zaak kon worden afgedaan;

dat alsnu de beide getuige zich gezamenlijk en afzonderlijk onderscheidene malen bij den vierden beklaagde hebben vervoegd, en van dezen hebben vernomen dat de getuige *de Bakker* in alles voor *f* 18.200 had geteekend, welke som echter, vermits dit zoogenaamde stortingen betrof, niet geheel behoefde betaald te worden;

dat hij vierde beklaagde dan ook twee billetten, te zamen van *f* 14.200 in hunne tegenwoordigheid heeft verbrand, en zelfs eenmaal heeft te kennen gegeven, dat men welligt met de betaling van *f* 600 à *f* 700 zoude kunnen volstaan; doch later, in het bijzijn der twee eerste beklaagden, herhaaldelijk heeft gevorderd, dat de acceptatie, ten processe van *f* 1200 onmiddellijk zou worden voldaan, en men, dan omtrent die van *f* 2800 nader zoude overeenkomen; zich bij dit alles gedragende, als of hij bij de zaak onmiddellijk belang had, en zelfs voorgevende, dat hij zich in persoon daarvoor verantwoordelijk had gesteld;

dat eindelijk de eerste dier acceptatien, door den eersten beklaagde aan den derde geëndosseerd, hangende deze onderhandelingen, door dezen in circulatie is gebragt, immers ter incassering aan eenen derden is overgegeven;

Overwegende, dat uit alle deze daadzaken ten duidelijkste resulteert, dat de drie eerste beklaagden, gezamentlijk, gebruik makende van eene valsche kwaliteit, en van bedriegelijke middelen, door welke zij den getuige *Josephus de Bakker*, aan het bestaan van een ingebeeld vermogen en aan eene hersenschimmige uitkomst, hebben doen gelooven, zich door hem schuldbekentenissen hebben doen afgeven, om en trachtende langs dien weg een gedeelte van zijne bezittingen, bedriegelijk meester te worden;

terwijl de vierde beklaagde, des bewust, hen heeft bijgestaan in de daden, die dit feit moesten doen gelukken en voltooijen;

en dat alzoo, ten aanzien der drie eerste beklaagden, alhier alle kenteekenen aanwezig zijn, van het wanbedrijf aan bedriegelijke opligting bij art. 405. w. v. strafregt voorzien;

en ten aanzien van den vierden beklaagde van medepligtigheid aan hetzelve feit, gelijk dit bij art. 60 van hetzelfde wetboek is omschreven;

gezien de art. 206, 207 en 227 van het wetboek van strafvordering; Regtdoende In Naam en van wege den Koning;

verklaart de beklaagden *Adrianus* en *Abraham van Stratum*, benevens *Emanuel Abraham Frank*, schuldig aan opligting, met gebruikmaking van valsche kwaliteit, en van bedriegelijke middelen, waardoor zij aan het bestaan van een ingebeeld vermogen, en aan eene herschenschimmige uitkomst hebben doen gelooven, zich schuldbekentenissen hebben doen afgeven;

Verklaart den vierden beklaagde *Philippus Abraham Frank*, schuldig aan medepligtigheid aan hetzelve wanbedrijf;

en uit kracht van de art. 405, 59, 52 en 55 van het Wetboek van Strafregt, luidende als volgt: (*zie de art.*)

Veroordeelt hen te dier zake elk, tot eene gevangenzetting voor den tijd van drie jaren, alsmede elk en in solidum in eene geldboete van vijf honderd gulden, ten behoeve van den staat en in de kosten van het proces; boeten en kosten des noodig op hen bij lijfsdwang te verhalen;

verklaart hen eindelijk voor den tijd van vijf jaren, nadat zij hunne straf zullen hebben ondergaan, ontzet van de Regten bij art. 42 van het Wetboek van Strafregt omschreven.

Te Breda, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.